

MŰLEÍRÁS

Ritter Noémi
Kaposvár, 2024

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
KAPOSVÁRI CAMPUS
RIPPL-RÓNAI MŰVÉSZETI INTÉZET
kézműves tárgykultúra BA
alapképzési szak

KÜLTÉRI FUNKCIONÁLIS TÉRELEMENK
KERÁMIÁBÓL

Konzulens:
Szőcs Éva Andrea DLA
egyetemi docens

Készítette:
Ritter Noémi

KAPOSVÁR
2024

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
1. Anyagismeret	6
1.1. Az agyag eredete és a kerámiaipar általános jellemzői	6
1.2. A samottos agyag tulajdonságai	7
1.3. Agyag felrakási technika	8
2. Inspiráló alkotók	9
2.1. Zsolnay Vilmos: A Zsolnay porcelán	9
2.2. Constantin Brâncuși: A Csend Asztala, 1938	9
2.3. Danielle McEwan: Organic Tables	10
2.4. Zaha Hadid: Dongdaemun Design Plaza	11
2.5. Pierre Vedel: Pallet Chair	12
2.6. Le Corbusier: Grand Confort LC-2	12
3. A Japán funkcionalitás	13
3.1. Hiroaki Suzuki: Dodecahedronic chair	13
3.2. Sou Fujimoto	13
3.3. Kengo Kuma: Snowpeak Landstation	14
4. A kerámia bútor helye	15
4.1. Nyugalom szigete	17
4.2. Kubizmus és Bauhaus – előzmények	18
5. Első vázlatok, elindulás	19
5.1. Agyag makettek, formai kísérletek:	21
5.2. Gipsz makettek:	21
5.3. Kísérletek nagyobb méretben	23
5.3.1. Égetés	23
5.4. Szék patinázás nélkül:	26
5.5. Szék égetés előtt, patinázás után:	26
5.6. Asztal	27
5.6.1. Asztallábak készítése, negatív gipszforma:	27
5.6.2. Asztallapok készítése, bordázása, és gipsznegatívból lábak sokszorozása:	28
5.7. Újabb szék, kezdő fázis:	29
6. Jövőbeli tervek	30
7. Köszönetnyilvánítás	31
Jegyzékek:	32

Ábrajegyzék:	32
<i>Felhasznált irodalom:</i>	34
<i>Mellékletek, források:</i>	35

BEVEZETÉS

Már gyermekkoromban megfogott az alkotás és a művészet, de középiskolai éveim alatt vált ez az érdeklődés igazán szenvedéllyé. Ezekben az években főként a kerámiára fordítottam az időm, amely időszak alatt sikerült a szakmai alapokat elsajátítanom. Túl az edények és a figurák gyártásán, ez az alap kiegészült az egyetemi tudással, és egy olyan irányba terelt, amelyben a tárgyak funkció és forma közötti kapcsolata volt elsődrendű. Ebből adódóan elkezdtem érdeklődni a kültéri bútorok iránt, mert ezek a tárgyak nem csak úgy alkalmazhatóak, mint használati tárgy, de szinte már a mindennapjaink kötelező részévé váltak. Ebből kiindulva a diplomamunkám egy kerámiából készült kültéri bútor kollekció, amely székekből, és asztalból áll. A célnak megfelelően fontos szempontnak véltem, hogy időjárásálló és tartós legyen, meghosszabbítva a tárgy hosszú távú használatát, ezért samottos agyagból készült mindegyik elem.

Legelőször 2023 őszén bővítettem ki a kerámia ismereteimet a samottos agyagból való tárgyak készítésével. Már az első kísérletek során rájöttem, hogy ez az anyag más, mint amivel eddig dolgoztam, mert felülete szemcsés, de mégis tartós és könnyen kezelhető volt. Az agyag kézi formázása, kézzel való mintázása számomra leginkább önazonos területe a kerámiának, így hát ennek az anyagnak a felfedezése új kapukat nyitott meg számomra ezen a területen.

A formaalkotás szempontjából inspirált a keleti művészet, pontosabban a japán művészet, ami nagy hatást gyakorolt a diplomamunkám elkészítésében. Ami leginkább megfogott benne, azok a szép, de egyszerű, letisztult, minimalista formák, és az, ahogyan összevonják a designt a funkcióval. Erre egy jó példa az építkezésük, hiszen ha Japánról van szó tudjuk, hogy elhelyezkedése egy földmozgásokban aktív szeizmikus régióban¹ van. Viszont emiatt évtizedek óta tanulmányozzák és hoznak létre olyan épületeket, amelyek földrengés tűrők, így csökkentve a szerkezetre nehezedő feszültséget, minimalizálva a károkat.

A következő oldalakon az agyag történeti háttérét, technológiáját és a saját tapasztalataimat szeretném bemutatni.

¹ Olyan terület, ahol jellemzőek a földrengések

1. ANYAGISMERET

1.1. Az agyag eredete és a kerámiaipar általános jellemzői

Kerámia tárgyakat már a neolitikumból kezdve készített az ősember, még eleinte égetetlen szobrocskák formájában. Az újkőkor beköszöntével égetett agyag, vagyis kerámia használati tárgyak is készültek, amelyek lehetővé tették a nyílt lángon való főzést, az agyagedények tűzállóságának köszönhetően. A kerámiaipar elődje még az ősi agyagipar volt, amelynél kezdetben még nem tettek különbséget. Mindkettőnek ugyanazon jelentést tulajdonították, mivel a kerámiaiparban előállított gyártmányok nyersanyaga agyag, vagy agyagtartalmú keverék volt. Ma kerámia fogalmán olyan termékeket értünk, amelyek kerámiai technológiai eljárással készülnek. Először a nyersanyagokat finom porrá őrlik, a porból valamilyen nedvesítő anyaggal masszát készítünk, és ezt formáljuk. A megformált testet először teljesen kiszárítjuk majd ezt követően égetjük, szükség szerint mázoljuk. Égetést követően kialakulnak nyersen formált test kívánt tulajdonságai: szilárdság, porozitás, és viszkozitás². (Albrecht, 1997)

A kerámiaipar felvirágzásával az agyag különböző formálási módszerei alakultak ki. A termék fajtájától, alapanyagától és előállításától függően többféle alakítási módot különböztetünk meg, melyek közül a leggyakoribbak a következők: öntés, korongozás, kézi gyúrás, és a felrakás.

Az agyag környezettudatosság és fenntarthatóság szempontjából nagyon fontos anyagunk, hiszen előállítása természetes úton történik, melyet a földkéregből nyernek ki, ami azt jelenti, hogy nincsen szükség kémiai folyamatokra vagy szintetikus összetevőkre a létrehozásához. Ezáltal minimalizálódik a káros vegyszerek kibocsátása és a környezeti terhelés, amely jó hatással van a természetre. Előnye, hogy ez egy könnyen megújuló forrás, mivel folyamatosan termelődik a természetben. Az agyagkitermelés és feldolgozása során keletkező melléktermékek is általában biológiailag lebomlanak, ami csökkenti az ökológiai lábnyomot és támogatja a környezeti fenntarthatóságot. Egy másik pozitív tulajdonsága még az, hogy széles körben felhasználható különféle ipari és művészeti területeken is, mint például az építészetben, ami jelentős szerepet játszik, mivel sok építőanyag alapanyagát képezi, például téglák, csempék és cserép formájaként. Ezek az építőanyagok hosszú élettartamuk és fenntarthatóságuk révén hozzájárulnak a zöld építészet és a fenntartható fejlődés elősegítéséhez. (Matt, 2022)

² Belső súrlódás

A kerámia termékek gyártása során az agyagot alacsony hőmérsékleten égetik ki, ami csökkenti az energiafelhasználást és a károsanyag-kibocsátást az égetés során, emellett a megfelelő kezeléssel és gondozással a kerámiatárgyak hosszú élettartamot biztosíthatnak, csökkentve ezzel a fogyasztási és hulladéktermelési rátát. Az innovatív megoldások és a fenntartható gyakorlatok összekapcsolása révén az agyag továbbra is fontos szerepet játszhat a fenntartható fejlődés előmozdításában és a környezeti terhelés csökkentésében. (Maja, 2022)

1.2. A samottos agyag tulajdonságai

A samott egy olyan agyagfajta, amelynek különleges tulajdonságai miatt széles körben használják az agyagiparban és a kerámiaművészetben is. Előállításánál a nyers agyaghoz adnak hozzá más anyagokat, például homokot vagy apró kőzeteket, amik tartóssá teszik akár hosszabb távon is. Ez a folyamat a szilárdság, a hőtűrő képesség és a szerkezeti stabilitás növelését célozza meg a kész kerámiadarabokban. Előnyei közé tartozik, hogy az ebből készített tárgyak, például edények vagy szobrok ellenállnak a magas hőmérsékletnek, ami lehetővé teszi őket, hogy tűzhelyen vagy kemencében használják őket. Belső adalékanyagai növeli a kerámia darabok szerkezeti stabilitását és szilárdságát, ami szintén hozzájárul a tartósságához. Textúrája szemcsés, ami különleges megjelenést kölcsönöz neki.

Könnyen formázható, ezért egyszerű vele dolgozni. Számos afrikai kultúrában ismert ennek az agyagnak használata, mint például a maszáj, a bantu és a dinka közösségeknél. Hagyományosan használták ezt az anyagot edények, szobrok és más kerámiatárgyak készítéséhez is. (1. ábra)

1. ábra
Nok terrakotta szobrocska, Louvre Múzeum

1.3. Agyag felrakási technika

Bármilyen alakú (nem csak forgástestet formáló edény vagy tárgy) készülhet ezzel a technikával, bár általában a nagyméretű edények készítése során alkalmazzák. Ez a technika arra épül, hogy az agyagot kézzel formáljuk és építjük fel. Az agyagot először megfelelő méretű darabokra kell vágni vagy megdolgozni, ezután meg kell dagasztani, hogy eltávolítsuk belőle a levegőt, majd meg kell kezdeni a formázást. A felépítés során gyakran használnak különböző eszközöket, például spatulákat, keféket vagy speciális eszközöket. Fontos, hogy az agyag megfelelően nedves legyen ahhoz, hogy formázható legyen, de ne legyen túl nedves, hogy ne veszítse el formáját és stabilitását. Emellett a formázás során figyelembe kell venni az agyag száradási és égetési tulajdonságait is. A formázás után az agyagot hagyni kell, hogy megfelelően megszáradjon, majd következhet az égetés, amelynek során az agyag megszilárdul és tartóssá válik. A szalagfelrakás a kézi formázás talán legsokoldalúbb eljárása, lévén, hogy bármilyen forma és méret esetében alkalmazható. (Jacqui, 2009)

2. INSPIRÁLÓ ALKOTÓK

2.1. Zsolnay Vilmos: A Zsolnay porcelán

Zsolnay Vilmos magyar keramikus és vállalkozó volt, aki kiemelkedően fontos szerepet játszott a magyar kultúra és ipar fejlődésében, és munkássága a mai napig nagy hatással van a magyar kerámiaművészetre. Ő volt az, aki a Zsolnay Porcelánmanufaktúra vezetésével és fejlesztésével világhírűvé tette ezt a pécsi kerámiaüzemet. A Zsolnay Porcelánmanufaktúra alapítójaként és vezetőjeként számos innovatív technikát és stílust vezetett be, ami jelentős hatással volt a korabeli európai kerámiaművészetre. Nemcsak a kreativitása és művészi tehetsége, hanem az üzleti vállalkozói szellemisége és a technológiai innovációk iránti elkötelezettsége is emlékeztet a magyar kultúra és az ipar egyik kiemelkedő alakjává. (Zsolnay Teréz, 1974)

2.2. Constantin Brâncuși: A Csend Asztala, 1938

A „Csend Asztala” egy mély műalkotás, melyet egy híres szobrász, Constantin Brâncuși alkotott. Az alkotás Románia egyik városában található, pontosabban a Zsilvásárhely Központi Parkjában helyezkedik el, és ad neki festői megjelenést.

2. ábra
Constantin Brâncuși: A Csend Asztala

Elemi egy nagy kör alakú kőasztalból és tizenkét homokóra alakú székből áll, melyek mindegyike egy-egy napszakot képvisel. Az egész összeállítás az idő múlását jelképezi és emléket állít az első világháborúban elesett román katonák számára. A mű meglátogatása elmélkedésre ösztönző élmény lehet számunkra, mivel a nyugodt parki környezet bátorítja a

gondolatokat az idő, az áldozat és a béke témái körül. Ez egy hely, ahol az művészet és a természet tökéletesen összefonódik, ami miatt elengedhetetlen látnivaló a művészetkedvelők és mindazok számára, akik egy pillanatra csendes elmélkedésre vágynak. (Pearson, 2013) Egyszer mindenképpen el szeretnék látogatni erre a helyre.

2.3. Danielle McEwan: Organic Tables

„Mindig is saját magam szerettem volna létrehozni a bútoraimat, ezért elhatároztam, hogy egy kollekciót készítek, amely mindezeket a dolgokat megtestesíti – persze ökológiai lábnyom nélkül.” (-Danielle McEwan)

Danielle McEwan világot járt, hogy időtlen és tudatos tervezési módokat találjon, melyeket szakértő módon készítenek és gyártanak. Mindig is szeretett volna egy saját bútor kollekciót létrehozni, ezért elhatározta, hogy egy egyedi helyi kollekciót fog alkotni ökológiai lábnyom nélkül. Kiindulópontja a helyi kézművesekhez vezetett, akik segítettek neki a bútorkollekció tervezésében és létrehozásában, mely fenntartható módon felelős, tudatosan kézzel készült és támogatja is egyben a helyi ipart is. Egy Byron Bay³-i kézműves közreműködésével fejlesztette és gyártotta az „Organic Tables” elnevezésű 6 darabos bútorkollekciót. Az asztalok finomszemcséjű mikrocement⁴ felhasználásával készültek, amely miatt szoborszerű érzést kelthet a remekmű, melynek okaként hasonlíthat a velencei mészre. Rendkívül tartósak és karcállóak az elemek, illetve előnye, hogy könnyű alternatíva lehet ez az egyszerű beton helyett. A tárgyak sikere megnyitotta az utat az „Organic Oval Dining Table” és az „Organic Nesting Coffee Tables” hozzáadásához három különböző méretben, amik most már rendelhetőek lettek.

³ Tengerparti város Új-Dél-Wales távoli északkeleti sarkában, Ausztráliában

⁴ Egy dekoratív bevonat amely cementből, vízbázisú gyantákból, adalékanyagokból és ásványi pigmentekből áll

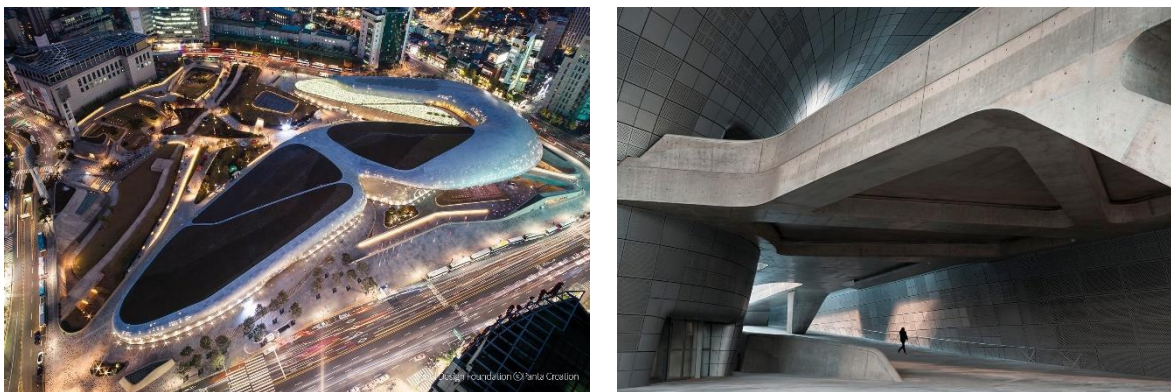
3. ábra
Danielle McEwan: Organic Tables;

2.4. Zaha Hadid: Dongdaemun Design Plaza

Az iraki építész, Zaha Hadid által tervezett Dongdaemun Design Plaza egy modern építészeti csoda Dél-Korea fővárosában, Szöulban. Az épület organikus, hullámzó formái lenyűgözőek, ezért könnyen hozzászokik az ember természetessége miatt. Kialakításában és belső elrendezésében fontos az áramlás és a mozgás szempontjából, mert ez a szemlélet lehetővé teszi az egyszerű navigációt az épületekben, valamint elősegíti a természetes légáramlást és megvilágítást. Ez az ikonikus épületkomplexum egy kreatív és design központ, amely egyesíti a kulturális eseményeket, a kiállításokat és a kereskedelmi funkciókat egy lenyűgöző és modern térben.

4. ábra
Zaha Hadid: Dongdaemun Design Plaza; Dél-Korea

Itt számos áruház és üzlet található, amelyek különféle termékeket kínálnak fel az emberek számára, mint például divatos ruhákat, kiegészítőket, ajándéktárgyakat és kreatív design

termékeket, emellett éttermek, kávézók és más vendéglátóhelyek is megtalálhatóak. A Plaza kifejezetten fiatalabb korosztálynak szól az épület modernitása miatt, de bármely korosztálynak ajánlott a hely meglátogatása.

2.5. Pierre Vedel: Pallet Chair

A raklapból készült bútorok nem igazán újdonságok, de Pierre Vedel tervező széke az első olyan bútor, amelyet úgy készítettek el, hogy nem lehet azonnal felismerni az anyagát és rájönni, hogy valójában 1 raklapból, némi ruhadarabból és pár Ikeás párna felhasználásával készült.

2.6. Le Corbusier: Grand Confort LC-2

A „Grand Confort” egy kocka alakú, magas karfákkal ellátott fotel, melynek bőr párnáit krómozott acél csövek tartják. Ez egy fotel csoport, melynek a leghíresebb széke az LC-2-es Grand Confort Petit Modèle, mely egy kisebb méretű kényelmes fotel modell keskenyebb formával, de magasabb üléssel és háttámlával. Ez a modell számos médiumban szerepelt, például Maxell⁵ "Blown Away" című reklámjában is.

5. ábra

1. kép: Le Corbusier: Grand Confort LC-2 Petit Modèle; 2. kép: Maxell „Blown Away” c. reklám

⁵ Japán vállalat, amely szórakoztató elektronikai cikkeket gyárt

3. A JAPÁN FUNKCIONALITÁS

3.1. Hiroaki Suzuki: Dodecahedronic chair

Suzuki egy japán tervező, aki poliéderez geometria funkcionális alkalmazásait kutatja a terméktervezésben. Ennek eredményeképp elkészítette a Dodecahedronic széket, aminek tervezésekor először mindent gondosan kiszámolt egy 3D CAD⁶ szoftverrel szögről-szögre. Később papírból és hullámkartonból készült modellek gyártásával ellenőrizve a szék általános szerkezeti szilárdságát és stabilitását. Bár az ülés merevnek tűnik a számos szögletes síkjával, élével és csúcaival, ez nem árulkodik arról a kényelemről, amelyet az ülőnek nyújt.

3.2. Sou Fujimoto

Sou Fujimoto japán építész egyik leginnovatívabb és legismertebb képviselője a kortárs építészet terén. Munkássága rendkívül sokoldalú, és számos jelentős projekten dolgozott világszerte. Fujimoto stílusa játékos és kísérletező, gyakran inspirálódik a természetben megfigyelhető struktúrákból és formákból. Egyik kiemelkedő munkája a 2013-ban készült "Serpentine Gallery Pavilion", ami Londonban található.

6. ábra

Sou Fujimoto: Serpentine Gallery Pavilion, 2013; London

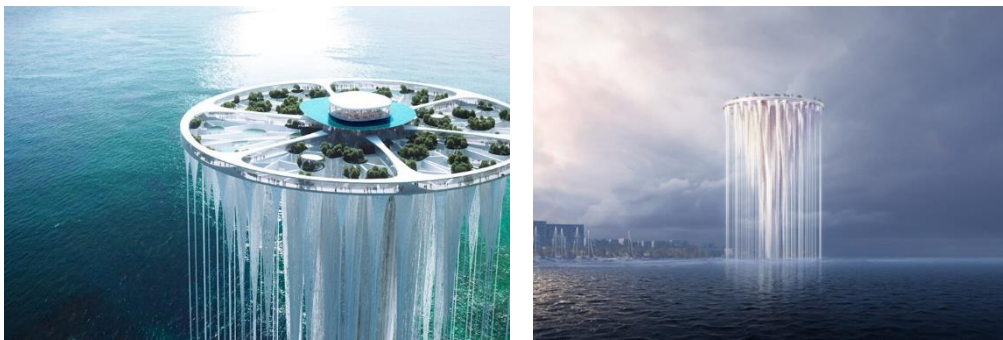

Ez az ideiglenes építmény olyan, mint egy összefonódó háló, amely meghódította a látogatókat, miközben egyedülállóan ötvözte a természetes és mesterséges elemeket. Az épület különleges megközelítése a téralkotásnak és az anyagok felhasználásának. Ami a földrengésekkel kapcsolatos épületeket illeti, Sou Fujimoto stílusa és tervezése gyakran figyelembe veszi a

⁶ Computer-Aided Design

természeti katasztrófák elleni védekezést is. Például az "Ethereal Tower" nevű projektje egy olyan lakóépület, amelynek kialakítása és szerkezete részben arra összpontosít, hogy ellenálljon a földrengéseknek és más természeti katasztrófáknak. (7. ábra) Egy innovatív koncepciót mutat be, amelyben az épületet egy láthatatlan háló veszi körül, ami lehetővé teszi az épület szabad mozgását a földrengések során, miközben védelmet nyújt a külső hatások ellen. Ez a projekt jól szemlélteti Fujimoto munkásságának egyik fő vonását, ahol a funkcionalitás és az esztétika találkozik a természet és a technológia inspirálta megoldásokkal.

7. ábra
Sou Fujimoto: Ethereal Tower, látványtervek

3.3. Kengo Kuma: Snowpeak Landstation

Kengo Kuma egy nemzetközileg elismert építész, akinek munkássága különleges egyensúlyt teremt a hagyomány és a modernitás között, miközben fenntartható megközelítést és egyben innovatív tervezési megoldásokat alkalmaz. Egyik fontos alkotása a Snowpeak Landstation multifunkcionális központ, amely természetes környezetben, a japán hegyekben található. Az épületet úgy tervezte, hogy illeszkedjen a környező tájhoz és a helyi kultúrához, miközben modern funkciókat és kényelmi szolgáltatásokat kínál.

8. ábra
Kengo Kuma: Snowpeak Landstation, Hakuba

4. A KERÁMIA BÚTOR HELYE

Diplomamunkámat egy francia és/vagy japán kertben tudnám elképzelni. A francia kertek a szimmetria, a formális elrendezés és a stílusos eleganciáról ismertek. Ezek a kertek gyakran a paloták és kastélyok körül találhatóak, és mélyen a kertészeti hagyományokban gyökereznek. Közkedveltek a geometrikus formák, illetve rengeteg a sétaút, ami miatt úgy gondoltam érdemes lenne székeket tervezni az utak mellé pihenés céljából. A természetben gyakran találkozunk olyan jelenségekkel, amelyekben ezek a geometrikus és az organikus formák összefonódnak, ezért ez a mozzanat megmutatkozik a széken és asztalon is.

9. ábra
Le Jardin Plume (Franciaország)

A japán kertek híresek az elegáns és letisztult tervezésről, valamint az egyensúlyról és a harmóniáról, amit az emberek és a természet között teremtenek. Ezek szerves részét képezik a japán kultúrának és hagyományoknak, és sok esetben spirituális jelentéssel is bírnak. Fontos szerepe van a természetes elemeknek, mint például a víz, a kő és a növényzet. Kőkeretek, vízesések, tavak és sziklakertek gyakran megtalálhatóak ezekben a környezetekben. Minimalista megközelítése miatt egyszerű és letisztult formákat használ, amik inspiráltak a munkám tervezésében.

Az évszakok változását gyakran szemléltetik a japán kertek színvilágában, ezért úgy gondolom egy samottos agyagból készült szék kiégetett narancssárgás-bézs színe illene egy tavaszi cseresznyevirágzás környezetéhez.

10. ábra

1.kép: Kongōbu-ji, Koyasan, Japán; 2. kép: T3 Kamakura home, Japán

A kültéri bútorok és székek számos különböző anyagból készülhetnek, és nagy változatosságot mutathatnak az időjárásállóság, a tartósság és az esztétikai szempontok tekintetében. Gyakran használt anyagok közé tartozik például a fém, alumínium vagy acél, amelyek rendkívül tartósak és ellenállnak a rossz időjárási viszonyoknak. A fa is népszerű anyag kültéri bútoroknál, különösen olyan fajták, mint a teak vagy a cédrus, amelyek természetes ellenálló képességgel rendelkeznek a nedvességgel és a korhadással szemben. Műanyagok is elterjedtek, mivel könnyen tisztíthatóak és ellenállnak az időjárási viszonyoknak, valamint az öntisztító anyagok, például a polywood⁷, amely egy kevésbé környezetbarát alternatíva, de kiválóan ellenáll a nedvességnek és a bomlásnak. A kültéri bútoroknál gyakran kombinálják ezeket az anyagokat is, például fém vázszerkezetekkel és fa vagy műanyag ülőfelületekkel vagy párnázatokkal. A választott anyagok nagyban függenek az adott környezet, az elvárt tartósság és az esztétikai preferenciák szempontjából.

A kerámia bútor kiváló választás lehet a szabadtér berendezéséhez, mivel rendkívül strapabíróak és esztétikusak. Ez egy tartós és időjárásálló anyag, amely ellenáll a nedvességnek, a napsugárzásnak és a változó időjárási viszonyoknak, ezért ideális választás, beleértve a székeket, asztalokat és díszítőelemeket is. A kerámia bútorok gyakran készülnek speciális agyagokból - mint például a fagyálló samottból -, amely kifejezetten az extrém időjárási viszonyokkal vagy egyéb, kémiai (savas eső) hatásokkal szembeni ellenállóságra vannak tervezve. Ezek az anyagok a máznak köszönhetően könnyen tisztíthatóak, és hosszú élettartamot biztosítanak a tárgyaknak. Az egyik fő előnye az esztétikai vonzereje, illetve mivel széles skálában elérhetőek különböző színekben, mintázatokban és textúrákban nagy a választási lehetőség. Ez lehetővé teszi, hogy az adott tér stílusának és hangulatának megfelelően

⁷ Rétegelt lemez

válasszunk bútorokat, amelyek harmonizálnak a környezettel és a kert kialakításával. Ideálisak minden kültéri helyszínrre, beleértve a teraszokat, kerteket és medencék környékét is.

4.1. Nyugalom szigete

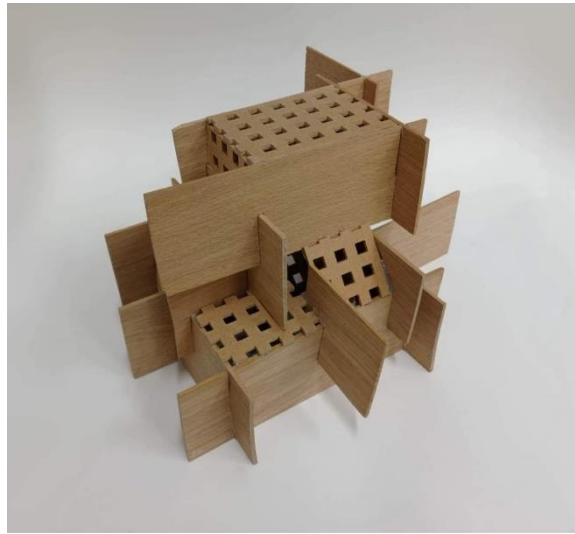
A "nyugalom szigete" metaforikus kifejezés, amely azt jelenti, hogy valaki vagy valami egy helyen, egy helyzetben vagy egy állapotban nyugalmat, békeérzetet vagy mentális kikapcsolódást talál. Ez lehet fizikai hely, például egy csendes kert vagy tengerpart, amely elősegíti az embert, hogy belső békét és harmóniát érezzen. Lehetőséget nyújt arra, hogy valaki kiszakadjon a mindennapi stresszes környezetből, és megtalálja a pihenés és az újratöltődés lehetőségét. Ez lehet olyan tér is akár, amit az ember maga hoz létre az otthonában vagy a munkahelyén, például egy kényelmes olvasó-/relaxációs sarok, vagy egy kis zöld növényekkel díszített terület. Ez fontos szerepet játszhat az egyensúly és a jóllét fenntartásában az emberek életében. A mindennapi rohanás és stressz közepette fontos időt szakítani arra, hogy megteremtjük ezt a személyes helyet vagy állapotot, ahol pihenhetünk, feltöltődünk és megtalálhatjuk a belső békét.

A természet és a design között szoros kapcsolat áll fenn, és ez a kapcsolat számos területen mutatkozik még meg. A design gyakran inspirálódik a természet szépségéből, formáiból és mintázataiból, miközben arra törekszik, hogy létrehozzon olyan tárgyakat vagy környezeteket, amelyek harmóniában vannak a természettel és a környezettel. A növényi és állati alakok, a hegyek, a folyók és más természeti jelenségek sokszor motivációt nyújtanak az építészeknek, a belsőépítészeknek, a dizájnereknek és más kreatív szakembereknek. A természetes anyagok, mint például fa, kő, bambusz vagy természetes szövetek, gyakran részei a designnak. Ezek az anyagok nemcsak esztétikailag vonzóak, hanem sok esetben fenntarthatók és környezetbarátak is. Az ökológiai rendszerek, az anyagok újrahasznosítása és a természetes folyamatok tanulmányozása inspirálhat olyan tervezési megoldásokat, amelyek kímélik a környezetet és támogatják az ember és a természet harmóniáját. A természetes elemek és minták beillesztése a designba lehetővé teszi, hogy az emberi létesítmények és tárgyak ne csak szépek és funkcionálisak, hanem összhangban is legyenek a természettel, támogassák azt.

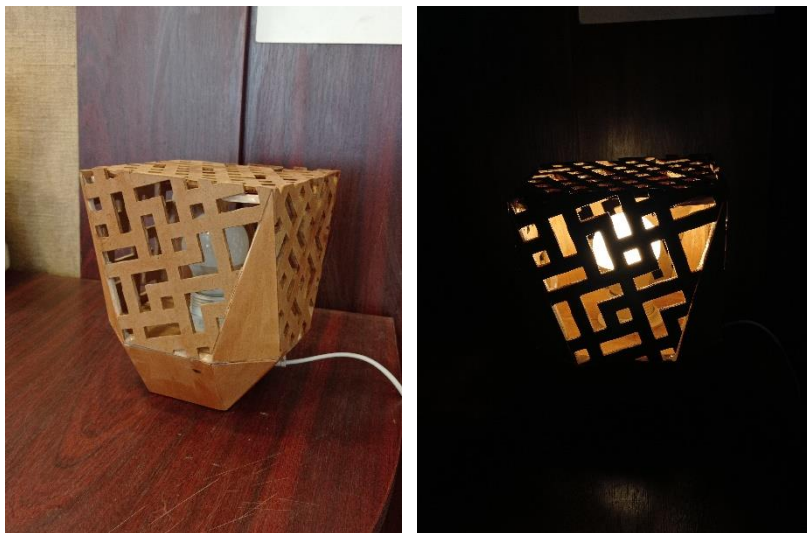
4.2. Kubizmus és Bauhaus – előzmények

2023 tavaszán egy féléves feladatunkból adódóan egy asztali lámpát és egy csillárt kellett létrehoznunk egy általunk választott korszakból. Én a Bauhaust kaptam, ami nagy lelkesedéssel töltött el, mivel ennek a kornak a lényege a letisztult és egyszerű formákról szól. Elemei megmaradt falécekből vannak, melyeket újrahasznosítva alkottam meg a lámpákat.

11. ábra
bauhaus stílusú csillár, saját munka, 2023

12. ábra
bauhaus stílusú asztali lámpa, saját munka, 2023

5. ELSŐ VÁZLATOK, ELINDULÁS

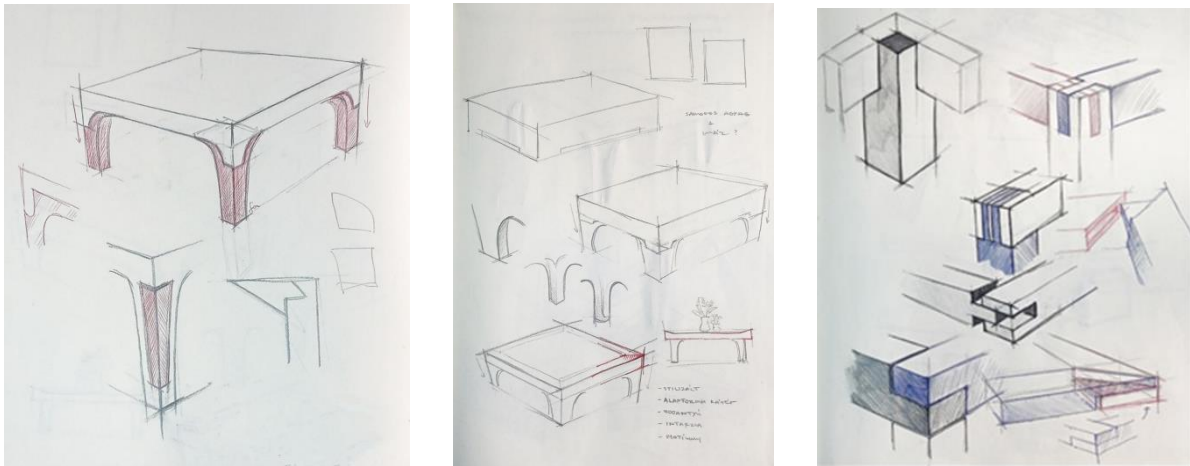
Az előző fejezetekben több szempontot figyelembe véve elemezni kezdtem a fa és kerámia kapcsolatát, melyből egy olyan tárgyat szerettem volna létrehozni, aminek köszönhetően csatlakozni tudna a két anyag egymáshoz. Ebből kiindulva gondoltam, hogy ennek megvalósítására egy kültéri bútor kollekciónak lehetne a legmegfelelőbb, mégpedig asztalok és székek formájában.

Az agyagfelrakás egy igen stabil technika, amivel szilárdabb és biztosabb tárgyat tudtam létrehozni mint eddigi ismereteim szerint. Ennek eredményeképp találtam rá a samottos agyagra, amit ezzel az edényformálási technikával valósítok meg.

A minél letisztultabb, minél izgalmas felületű formák mindig is érdekelték, ezért tanulmányoztam különböző fa anyagok összeillesztési módszerét, amelyek segítségével különféle szerkezeteket és tárgyakat tudtam létrehozni. Utólag rá kellett jönnöm, hogy ennek az összeillesztési módszernek a szakmai elnevezése a „csapolás”. Sajnos később el kellett vetnem a kerámia és fa összeillesztését, mivel szakmailag a fa anyaga több tapasztalatot igényelne számomra, és szebbnek véltem a kerámiának magában való létét.

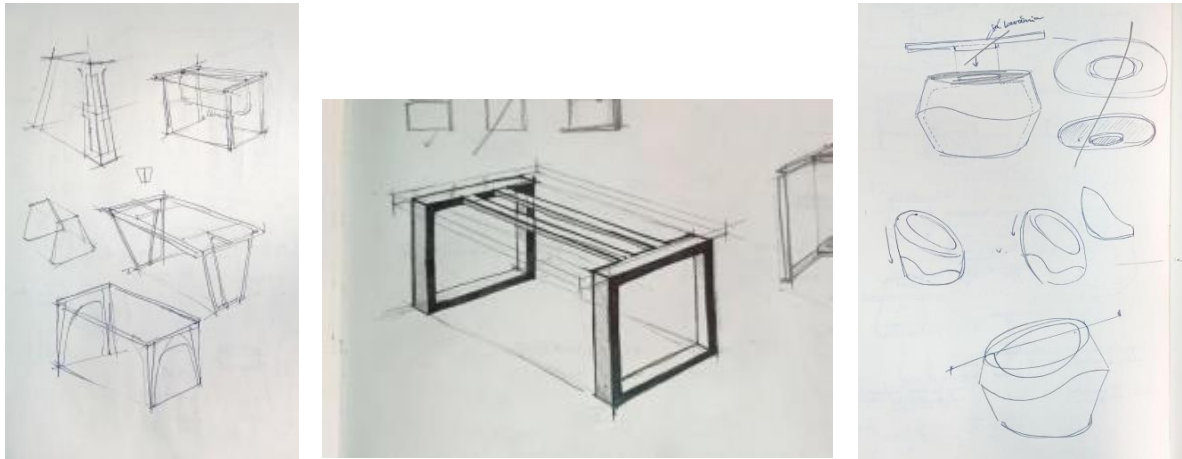
13. ábra

1.-2.kép: vázlatok az asztalról; 3. kép: csapolási technika

Szerkezetileg geometrikus formára gondoltam, amely megbontaná, és egyben összehangolná a kapcsolatot a természettel. A tervezést az asztallal kezdtem, de gyakorlatban elsősorban a széket kezdtem el felrakni. Az asztal stílusa és összeállítása sokszor változott, ezért a székekkel való kezdés adott egy támpontot, ami alapján kialakult egy specifikus forma.

14. ábra

Egy tavalyi feladatunkból jött az ötlet, amelyhez porcelán falicsempét kellett készítenem. Ennek eredményeképp létrehoztam egy olyan formát, ami később inspirációt adott a székem oldalait illetően. A hullámos forma számomra a tengert és a szabadságot jelképezi, ami szimbolizálja a munkámnak az üzenetét is: a harmóniát és a békességet.

15. ábra

Szerettem volna egy minél minimálisabb, stilizáltabb formát létrehozni, amelyet bármely környezetben el lehetne helyezni. Célom, hogy az egyszerűség és a letisztultság révén kényelmet és egyben a zen-kerthez hasonló nyugalmat biztosítson használója számára. Igyekeztem, hogy minden a harmóniát, és az organikus szemléletet tükrözze.

5.1. Agyag makettek, formai kísérletek:

16. ábra

5.2. Gipsz makettek:

Következő lépésem a gipsz makettek készítése volt, amelyek már egy kicsit nagyobb méretben készültek el az előző agyag makettekhez képest. Elkészítésének folyamata egy üveglapokból és agyagból felrakott „medencéből” állt, amit követően stabilan felállítva elkészítettem és beleöntöttem a gipszet. A levegőbuborékok elkerülése érdekében hurkapálcát használtam, illetve ameddig még friss volt a gipsz, egyenletesen elegyengettem a felső részét. Ezt követően miután megszáradt, felrajzoltam felső és oldalnézetből a méreteket, és kisebb fűrészeket, érdes felületű eszközöket, citlinget használva a felesleges részeket eltávolítottam. Az első két képen (17. ábra)(18. ábra) a székek variációi láthatók, illetve a harmadikon (19. ábra) a hozzá kollekcióba tartozó asztal. A székek közt első ránézésre nem látszik sok különbség, de a másodiknak a támlája magasabban van, illetve az ülő része lejjebb, mint az elsőé.

17. ábra

18. ábra

19. ábra

Egymás mellett:

20. ábra

5.3. Kísérletek nagyobb méretben

2023 őszén elkészült az legelső felrakási makett, ami fele akkora méretben készült el sima agyagból, az arányok és mértékek szemléltethetősége miatt, illetve hogy milyen forgatással férne be a kemencébe.

21. ábra

5.3.1. Égetés

Kemence belső paraméterei:

- Szélesség: 60 cm
- Magasság: 62 cm
- Hossz.: 80 cm

A samottos agyag zsengetése és égetése során a hőmérséklet és az időarány függ az alkalmazott technikától, az agyag típusától és a kívánt eredménytől. Általában a zsengetés 600-800 Celsius fok között történik, aminek időtartama általában 4-8 óra lehet, attól függően, hogy milyen vastag az agyagréteg és mennyire nedves. Az égetés már magasabb hőmérsékleten zajlik 1100-1300 Celsius fok között, de ennek időtartama szintén változhat, de többségében 6 és 12 óra között lehet.

A következő fázisom a samottos agyag beszerzése volt, ami után a diplomamunkám életnagyságú felrakása következett. Többször futottam akadályokba az agyag építése során, amik nagyban lassították a munkafolyamatot. A forma gyakran elhajlott és összeesett, vagy túl vastag volt, ezért a belső részére támasztékokat raktam, illetve vékonyítottam a falán. A belső részére agyaghurkákból bordás felületet készítettem, így megakadályozva az újabb káoszt. Végül sikerült egy olyan szerkezetet létrehoznom, ami stabil és egyben tartós lett.

22. ábra
Első kísérlet

23. ábra
Második kísérlet

24. ábra
Harmadik kísérlet

A szék „felső” részét ezek után egy kartonlappal borítottam, ami sablonként és egyben nagy segítségül szolgált a tárgyam méretre szabásához, így később szilárdabb állapotban nem fog besüllyedni, mint frissen. (25. ábra) Mielőtt felrakásra került volna a lap, azelőtt még agyaghengerekből készítettem hozzá egy bordázott szerkezetet, aminek segítségével stabilabb lesz, és nem fog megrepedni égetés közben. Miután az agyag félszáraz lett, foccsot⁸ alkalmazva felhelyeztem az utolsó oldalt is a székre.

A formát többször el kellett forgatnom, és oldalra kellett döntenem, hogy hozzájuthassak olyan felületi részekhez, amin még finomítani tudok. Felrakás közben nehéz volt számomra az, hogy olyan felületet hozzak létre, amely nem dől és esik össze az oldal ív készítése közben, ezért a szék megszikkadása közben foccs és agyag használatával alakítottam ki az ívet. Utólag különféle eszközöket használva még fel hozzá finomítottam rajtuk.

25. ábra

⁸ Foccs: híg agyag

26. ábra

5.4. Szék patinázás nélkül:

27. ábra

5.5. Szék égetés előtt, patinázás után:

A mangán oxiddal való patinázás elősegíti majd a samottos agyag égetés utáni szebb textúráját, színét, amivel sötétebb árnyalatot kap, ezzel gazdagabb és érdekesebb megjelenést és hatást elérve. Bár ezt a technikát általában az ötvösművészetben és szobrászatban ismert inkább, sokféle módon kapcsolódhat a kerámiához is, ezért felülete ezzel az anyaggal lett bevonva.

28. ábra

5.6. Asztal

5.6.1. Asztallábak készítése, negatív gipszforma:

Az asztal elkezdése előtt első célom egy negatív gipszforma elkészítése volt a széklábakhoz, így sokszorozva és meggyorsítva a folyamatot. Sima agyag felhasználásával a székhez hasonló formát adtam neki, illetve egy 90 fokos szöget alakítottam ki, hogy passzoljon az asztal sarkaihoz. Úgy gondoltam, ha az asztalt csak sima téglatestekből és/vagy hengerekből álló formaként valósítanám meg, akkor nem tartozna a kollekciónhoz, így megbontva az egésznek a varázsát. Következő lépésem a gipszes öntés volt, amelyet a belső részének letisztázása és lesimítása követett. A negatív forma tisztítása egy fontos lépés volt, mivel a két különböző agyagféle nem érintkezhet egymással, különben égetéskor megrepedhet vagy azon a részen akár felrobbanhat.

29. ábra

5.6.2. Asztallapok készítése, bordázása, és gipsznegatívból lábak sokszorozása:

30. ábra

Az asztal lábainak és a lapjának arányát különbözőnek találtam, ezért az asztallap méretét kisebbre vettem, illetve a lábak formáján változtattam. Lefelé mintáztam meg mindezt, így könnyebben hozzáférve a részekhez.

31. ábra

5.7. Újabb szék, kezdő fázis:

32. ábra

6. JÖVŐBELI TERVEK

Jövőbeli terveim között szerepel székek és asztalok sokszorozása, és ezeknek elhelyezése az egyetem kertjében. Emellett más, a kert hangulatához illeszkedő bútorok tervezésén is dolgozom, mivel egy fontos szempontnak véltem azt, hogy ezek a bútorok alkalmasak legyenek más intézmények környezetében is, ahol megállnák a helyüket.

Ezek az ülőalkalmatosságok és asztalok nem csupán praktikus funkciót fognak betölteni, hanem az egyetemi környezetben lehetőséget nyújtanak majd a tanulásra, a csoportos munkára és az informális találkozásokra. Ergonomikus kialakításának köszönhetően kényelmes ülőhelyet biztosítanak a hallgatók és az oktatók számára, miközben egy olyan inspiráló szabadtéri környezetet teremtenek, amely elősegíti a kreatív gondolkodást és a közösségi interakciókat. Így az egyetemi kertben nemcsak egy egyszerű külső kerámia bútorként fog szolgálni, hanem egy élénk és inspiráló közösségi helyszíneként is, amely összehozza az egyetemi közösség tagjait.

További terveim között szerepel a kültéri térelemekből álló kollekciónak mellett egy négy darabos váza kollekciónak hozzáadása is, melyeknek létrehozásával egy olyan növényekhez kapcsolódó tárgyat szeretnék megalkotni, ami kötődik valamilyen formában a természettel. Ezeket a vázákat szintén samottos agyagból készíteném el, a székekhez hasonló formavilággal, így létrehozva egy összhangot az elemek között. Ezek számomra a természet közelében való nyugodt és inspiráló pillanatokot idézik meg, miközben a funkcionalitás és a szépség tökéletes egyensúlyát keresi.

7. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Elsősorban szeretnék köszönetet mondani konzulensemnek, Dr. Szócs Éva Andrea tanárnőnek, akinek bizalma és segítsége jelentősen hozzájárult a szakdolgozatom elkészültéhez. Ezenkívül köszönettel tartozom neki a tanulmányom során nyújtott tanácsokért és állandó figyelmességéért.

Szintén szeretném megköszönni a kollektív konzultáción kapott konstruktív javaslatokat és ötletadó gondolatokat, amelyek elősegítettek egy új megközelítésben és látásmódban.

Szeretném kifejezni hálámat és elismerésemet Krajnik Szabolcs tanár úrnak és szaktársamnak, Andor Sárának a segítségét, és külön szeretném még megköszönni a szüleimnek és a közeli ismerőseimnek a támogatását, hogy lehetővé tették tanulmányaim folytatását.

Köszönöm szépen még egyszer mindenkinek a hozzájárulását és segítségét!

JEGYZÉKEK:

Ábrajegyzék:

1. ábra Nok terrakotta szobrocska, Louvre Múzeum	7
2. ábra Constantin Brâncuși: A Csend Asztala	9
3. ábra Danielle McEwan: Organic Tables;	11
4. ábra Zaha Hadid: Donddaemun Design Plaza; Dél-Korea	11
5. ábra 1. kép: Le Corbusier: Grand Confort LC-2 Petit Modèle; 2. kép: Maxell „Blown Away” c. reklám	12
6. ábra Sou Fujimoto: Serpentine Gallery Pavilion, 2013; London.....	13
7. ábra Sou Fujimoto: Ethereal Tower, látványtervek.....	14
8. ábra Kengo Kuma: Snowpeak Landstation, Hakuba.....	14
9. ábra Le Jardin Plume (Franciaország)	15
10. ábra 1.kép: Kongōbu-ji, Koyasan, Japán; 2. kép: T3 Kamakura home, Japán.....	16
11. ábra bauhaus stílusú csillár, saját munka, 2023	18
12. ábra bauhaus stílusú asztali lámpa, saját munka, 2023	18
13. ábra 1.-2.kép: vázlatok az asztalról; 3. kép: csapolási technika	19
14. ábra.....	20
15. ábra.....	20
16. ábra.....	21
17. ábra.....	21
18. ábra.....	22
19. ábra.....	22
20. ábra.....	22
21. ábra.....	23
22. ábra Első kísérlet	24
23. ábra Második kísérlet	24
24. ábra Harmadik kísérlet	24
25. ábra.....	25
26. ábra.....	26
27. ábra.....	26
28. ábra.....	27
29. ábra.....	28
30. ábra.....	28
31. ábra.....	29
32. ábra.....	29

Ábrajegyzék forrásai:

1. ábra: https://hu.m.wikipedia.org/wiki/F%C3%A1jl:Nok_sculpture_Louvre_70-1998-11-1.jpg
2. ábra: <https://stock.adobe.com/images/snow-on-the-table-of-silence-masterpiece-of-constantin-brancusi/186310194>

3. ábra: <https://www.yellowtrace.com.au/tigmi-trading-organic-table-collection-australian-made-furniture/>
4. ábra: <https://www.zaha-hadid.com/architecture/dongdaemun-design-park-plaza/>
5. ábra: <https://www.architonic.com/en/product/cassina-2-fauteuil-grand-confort-petit-modele-durable/20158092> ; <https://www.vintag.es/2022/02/blown-away-guy.html>
6. ábra: <https://www.serpentinegalleries.org/whats-on/serpentine-gallery-pavilion-2013-sou-fujimoto/>
7. ábra: <https://www.designboom.com/architecture/sou-fujimoto-qianhai-shenzhen-tower-ethereal-99-islands-floating-china-06-17-2021/>
8. ábra: <https://kkaa.co.jp/en/>
9. ábra: https://www.tectona.net/de_ch/le-jardin-plume.html
10. ábra: <http://www.tongshishizu.com/index-8.html> ; <https://www.archdaily.com/938306/t3-house-cubo-design-architect>
11. ábra-32. ábra: saját munka

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Albrecht, J. (1997). *A kerámiakészítés elmélete és technológiája*. Budapest: Tan-Grafix Művészeti Szolgáltató és Kiadó Kft.

Jacqui, A. (2009). *250 Tips, Techniques and Trade Secrets for Potters: The Indispensable Compendium of Essential Knowledge and Troubleshooting Tips*. Egyesült Királyság: A & C Black Publishers Limited.

Maja, F. (2022). *Art and Climate Change*. Thames & Hudson.

Matt, L. (2022). *Wild Clay: Creating Ceramics and Glazes from Natural and Found Resources*. Bloomsbury.

Pearson, J. (2013). *Constantin Brancusi: Sculpting the Essence of Things*. Crescent Moon Publishing.

Simmons, M. L. (2015). *Japanese Architecture*. Tuttle Shokai Inc.

Zsolnay Teréz, M. Z. (1974). *Zsolnay: A gyár és a család története*. Budapest: Corvina Kiadó.

MELLÉKLETEK, FORRÁSOK:

<https://www.yellowtrace.com.au/tigmi-trading-organic-table-collection-australian-made-furniture/#gallery-8>

<https://www.thebowerbyronbay.com.au/blog/style-edit-styling-advice-with-tigmi-tradings-danielle-mcewan/>

<https://www.trip.com/moments/detail/targu-jiu-21040-119557716/>

<https://www.zaha-hadid.com/architecture/dongdaemun-design-park-plaza/>

<https://www.kauffmancenter.org/>

<https://www.nono.mx/journal/atelier-brancusi>

<https://www.thehistoryofart.org/constantin-brancusi/table-ofsilence/>

<https://www.yellowtrace.com.au/tigmi-trading-organic-table-collection-australian-made-furniture/>

<https://www.designboom.com/design/hiroaki-suzuki-dodecahedronic-chair/>

<https://www.veniceclayartists.com/pottery-groove/>

<https://design-milk.com/pallet-chair-by-pierre-vedel/>

<https://www.elledecor.com/design-decorate/trends/g30123056/chair-types-styles/>

<https://www.britannica.com/technology/traditional-ceramics>

https://en.wikipedia.org/wiki/2011_T%C5%8Dhoku_earthquake_and_tsunami

<https://pte.hu/hu/zsolnay-vilmos>

<https://kkaa.co.jp/en/>

<https://znehaza.hu/epiteszet/sou-fujimoto-a-tervezo>

2. sz. melléklet. Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2024. év 04 hó 19 nap

Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!

3. sz. melléklet. Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott Ritter Noémi, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, kézműves társadalmi kultúra szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakedolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2024. év 04. hó 21. nap

Ritter Noémi
Hallgató